

oponentní posudek diplomové práce

komunitní centrum v Broumově

autor práce: Bc. Jakub Daniel
vedoucí práce: doc. Ing. arch. Hana Seho
Fakulta architektury ČVUT

oponent: Ing. arch. Vojtěch Šedý

Broumov se tak jako mnoho jiných měst sudetského pohraničí potýká s důsledky vysídlení německého obyvatelstva a postupným pomalým návratem k normálnímu stavu – dříve bohaté oblasti se dostaly na periferii dění i ekonomického rozvoje, krajina, obce i lidské vztahy byly událostmi minulého století poznamenány a toto stigma si nesou v určitých ohledech dodnes. Jakub si vzal jako téma své diplomové práce právě podporu místní komunity a snaží se ukázat možnou cestu, jak v této oblasti, jinak bohaté na kulturní a přírodní památky s nezaměnitelným geniem loci, vylepšit všední život místních a zastavit dlouhodobý odliv obyvatel.

Mimo úvodních analýz byl pro téma Jakubovy diplomové práce a samotný návrh komunitního centra důležitý také urbanistický projekt, jež zpracoval společně s Jiřím Follerem dříve. Ten pomohl nejen ukotvit navrhované komunitní centrum v celoměstském kontextu, ale i dát mu další důležitou roli iniciačního bodu rozvoje poetické, avšak sociálně vyloučené čtvrti u řeky Stěnavy, které někteří místní říkají Benátky a jiní Bronx.

Téma práce je zpracováno ve dvou rovinách – teoretické a návrhové. V návaznosti na předchozí analytickou část navrhuje Jakub v teoretickém úvodu program pro čtyři instituce, které vnímá jako důležité inhibitory oživení místní komunity a nalezení cesty ke svému okolí. Jako první z nich pojmenovává klášter, který je již dnes kulturním srdcem Broumova. Agentura pro rozvoj Broumovska pořádá četné kulturní akce, které nemají v městech podobného měřítka obdoby. Druhou institucí je CAMP B, pojmenován s jasným odkazem na pražský předobraz. O zřízení funkce městského architekta i potřebě podnitit zájem o město a jeho plánování nemám pochybnosti. Avšak za přílišný luxus považuji koncentraci těchto aktivit v malém městě velikosti Broumova do samostatné budovy. Nemohlo by však vysvětlování záměrů, vizí a plánů města probíhat v navrhovaném komunitním centru a stát se tak přirozenější součástí všedního života? Třetím objektem je nová budova městské knihovny a mediатеky a posledním, velmi důležitým, je komunitní centrum. Jsem rád, že Jakub si vybral k podrobnému zpracování právě to.

Budova komunitního centra se díky propojení z věže lávkou na hradby stává také symbolickou spojnici starého a spodního města. V koncepční rovině tento záměr chápu a dávám smysl za něj bojovat, prakticky by však byl pravděpodobně obtížně proveditelný, vzhledem k nutnosti ubourání části hradební věžičky a vedení lávky nad soukromým pozemkem zahrady přilehlého domu. V rámci urbanismu doplňuje Jakub do ulice Na Příkopech dvě zastávky městského autobusu, který by umožnil snadnější přístup seniorů v celkově kopcovitém městě. Návrh zvýšené vozovky před komunitním centrem a sjednocení nástupního prostoru je z hlediska estetického povedený, ovšem ve skutečnosti by dojíždějícím seniorům ztížil výstup z autobusu. Dům je navržen na městský pozemek, který je dnes nezastavěný a zarostlý. Jakub pracuje se dvěma novými uličními propojeními, z nichž řeší vhodně dopravní obsluhu objektu.

Komunitní centrum je v Jakubově podání volně přístupným, přehledným a opticky propojeným prostorem, který má napomoci navázání vztahů mezi členy místní komunity skrze společné sportování, kulturní a spolkovou činnost, setkávání seniorů i vzdělávání. Celkový koncept domu je promyšlen tak, aby se lidé maximálně setkávali, viděli a byli viděni a tudíž, aby se každý mohl přidat. Líbí se mi otevřenost a demokratičnost prostorů i Jakubovo přemýšlení o jednotlivých interakcích, které by v domě mohly probíhat. Pesimista ve mě si pokládá otázku, jestli by to dle představ autora fungovalo? Jakub každopádně jde naproti tomu, aby se to povedlo. Celková otevřenost by domu pomohla hlavně na začátku, než by se do něj lidé naučili chodit a využívat všech jeho možností. Komunitní centrum by užívali také místní Romové a dům by měl napomoci interakci mezi nimi a ostatními obyvateli Broumova. Byla brána v potaz romská kulturní specifika? Jak bylo pracováno s místní sociální skladbou obyvatel a jaký měla vliv na samotný návrh? Za klíčové totiž považuji, aby i místní Romové přijali komunitní centrum za své, cítili se tam dobře a využívali ho.

Velmi dobře celý dům popisuje perspektivní řez, ze kterého vnímáme vzájemné vazby jednotlivých prostor. Srdcem domu je společenská hala s upravovatelnou rampou, zároveň tvořící po rozložení elevované neformální hlediště a sousední klasický sál bez elevace. Oba prostory jsou propojitelné a umožňují konání společenských akcí, například svateb, menších tanečních zábav či jiného společenského programu. Prostory vhodně doplňuje velkorysé propojení se zahradou. Sál se mi zdá vhodný spíše pro menší společenské akce – mohl by probíhat v komunitním centru například maturitní ples? Uvažoval autor s funkcí sálu pro větší celoměstské akce, nebo by se odehrávaly v jiných prostorech ve městě? Vrátnice je záměrně usazena stranou – vrátný má přehled, ale jeho případný přísný pohled není to první, co návštěvník komunitního centra uvidí. Opticky jsou prostory haly a sálu propojeny s menší tělocvičnou a posilovnou o patro níže, klubem pro seniory a skrze schodiště i s hřištěm na střeše. Zvědavý návštěvník tak i při menším množství probíhajících aktivit nabyde dojmu, že dům žije a může se přidat.

Další z částí je klub seniorů, přístupný z úrovně ulice. Jeho součástí je kromě společenských prostor také menší kontaktní dílna, kde může probíhat pomoc řemeslně zručných seniorů ostatním, třeba s drobnými opravami, a tím dojde k dalšímu navázání kontaktu. Trochu škoda je, že klub seniorů nemá přímý výstup na komunitní zahradu, která je o patro níže, ale Jakub zvolil jako důležitější vazbu na vstup a tedy uliční patro. Jako kompenzace je zde navržena lodžie.

Ve 2. NP se nachází klubovna a učebny, které mohou být používány pro různé rekvalifikační a jazykové kurzy. Jedná se o univerzální prostory a jistě by se zde našlo využití pro různé formy osvěty. Další náplní pracující s takzvaným "nomádkým" způsobem života a reagující na aktuální způsob práce na dálku jsou cohousingové byty přístupné z pavlače přímo z venkovního schodiště. Líbí se mi tato úvaha jak dům oživit a umím si představit, že někteří z novodobých nomádů si místní krajinu a město oblíbí tak, že se zde rozhodnou zůstat. V posledním podlaží jsou pak prostory pro spolkovou činnost a venkovní sportoviště se zázemím.

Komunitní centrum má kompaktní formu a prostorová kvalita je dána hlavně vnitřním členěním, prací s různou výškou jednotlivých prostor s vkládanými mezipatry a vertikálními propojeními. Výrazná je inspirace okolním kontextem – estetika domu se hlásí jak k místní průmyslové tradici, tak ke starší historii zhmotněné ve formě dřevěné nástavby a práci se dřevem na fasádě. Jinak kompaktní hmota tak dostává příjemné měřítko a lépe navazuje na okolní prostředí. Jakub také zohledňuje orientaci domu vůči světovým stranám a pracuje s různými formami okenních otvorů. Byty orientované na jih jsou ustoupeny do hloubky fasády a okna kryta přesahem střechy.

Přiznávám, že můj první dojem byl, že dům je příliš velký. Když jsem si prohlédl pozemek a poté viděl i fyzický model, myslím si, že jeho měřítko je akorát ve vztahu k okolí a zároveň je jasné, že se jedná o veřejnou stavbu. Možná by prezentaci pomohly zákresy do fotografií. Velikost domu se však promítá i do velmi důležitého hlediska – investice města do takového objektu by byla značná, pravděpodobně se blíží částce 200 mil. Kč. Existuje sice mnoho dotačních programů a město bude kandidovat na Evropské město kultury 2028, nicméně byť je stavební program dle mého názoru obhájený, velikost komunitního centra odpovídá možná spíše většímu městu, než je sedmitisícový Broumov. Existovala nějaká úvaha, jak dům případně zmenšit? Byla vedena diskuse o tom jestli jeho velikost je v dané situaci reálná? Je jasné, že jde o diplomní projekt a tedy například investiční omezení nejsou v tu chvíli na stole, ale vzhledem k tomu, jak je dobře ukotveno zadání mi tato úvaha možná trochu chybí.

Přestože je práce zpracována na vysoké úrovni, v některých částech by mohla být popisnější. Například mi chybí autorská zpráva popisující podrobněji provozní a architektonické řešení domu, nebo podrobnější legenda místností umožňující neznalému rychlejší čtení půdorysů. Nebýt toho, že jsem si poslechl Jakubovu obsáhlou prezentaci a že mi mnoho momentů osobně dovysvětlil, z projektu bych je nebyl rychle schopen vyčíst. To jsou nicméně jen drobné formální nedostatky. Sympatické mi je, že Jakub nevyužívá jednoduchých schémat oživení regionu skrze turistický ruch a naopak se snaží vymyslet, co by mohlo pomoci rozvoji místní komunity. Přestože na něco mám odlišný názor a některé úvahy jsou možná lehce zidealizované, jedná se o velmi zdařilou práci a uchopení tématu.

Navrhuji hodnotit práci stupněm A.

V Praze 26.6.2020
Vojtěch Šedý